

Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Estetik Uygulama Yaptıran Kadınların Benlik Saygısının Değerlendirilmesi

Evaluation of The Self-Respect of Women Who Have Aesthetic Practice in The Eastern Black Sea Region

Mustafa ÇAPAR¹

ÖZ

Bu araştırmanın amacı Doğu Karadeniz Bölgesi'nde estetik uygulama yaptıran kadınların benlik saygısının değerlendirilmesidir. Kesitsel ve tanımlayıcı olan çalışmanın evrenini 01.01.2022-31.03.2022 tarihleri arasında Doğu Karadeniz Bölgesinden 2 ilde Özel Estetik Merkezi'ne başvuran kadınlar oluşturmaktadır (N=2.025). Çalışmanın örneklemini belirlemek için OpenEpi programı ile %50 gözlenme oranı, %5 hata payı ve %99,9 güç aralığında örneklem hesabı yapıldığında 872 bireyin çalışmaya dahil edilmesi gerektiği belirlenmiştir. Araştırmaya katılmayı kabul eden ve anket formlarını eksiksiz dolduran 1030 kişi ile çalışma tamamlanmıştır. Araştırmanın verileri; bireylerin sosyodemografik özellikleri, sağlık düzeyleri ve estetik uygulamalarına yönelik sorular ile estetik uygulama sonrası benlik saygısını ölçmeye yönelik "Benlik Saygısı Ölçeği" ile yaklaşık 10 dakika süre içinde direkt gözlem altında uygulanmasıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde frekans, ortalama, standart sapma, t testi, Mann Whitney U testi, ANOVA, Kruskal Wallis ve korelasyon testleri kullanılmıştır. Tüm testlerde istatistiksel anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır. Araştırmaya atılan kadınların yaş ortalaması 32,57±6,21 (Min: 20, Max: 58)'dir. Genç yaşta olan ve sağlık durumunu orta seviyede olarak algılayan kadınların uygulama sonrası benlik saygıları daha yüksek bulunmuştur. Bu çalışmada kadınların estetik uygulama sonrası ise benlik saygılarının yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. İleri yaşta olan, sağlık durumunu kötü olarak algılayan, düzenli egzersiz yapmayan, herhangi bir kronik hastalığı ve uyku sorunu olan kadınlara yönelik rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Estetik, Benlik Saygısı

ABSTRACT

The aim of this research is to evaluate the self-esteem of women who have aesthetic applications in the Eastern Black Sea Region. The population of the cross-sectional and descriptive study consists of women who applied to the Private Aesthetics Center in 2 provinces (Trabzon and Gümüşhane) in the Eastern Black Sea Region between 01.01.2022 and 31.03.2022 (N=2.025). In order to determine the sample of the study, it was determined that 872 individuals should be included in the study when the sample calculation was made with the OpenEpi program with a 50% observation rate, 5% margin of error and 99.9% power range. The study was completed with 1030 people who accepted to participate in the research and filled out the questionnaires completely. The data of the research; Questions about sociodemographic characteristics, health levels and aesthetic practices of individuals and the "Self-Esteem Scale" to measure self-esteem after aesthetic application were collected by applying them under direct observation in about 10 minutes. Frequency, mean, standard deviation, t test, Mann Whitney U test, ANOVA, Kruskal Wallis and correlation tests were used in the analysis of the data. The statistical significance level was taken as 0.05 in all tests. The mean age of the women participating in the research is 32.57±6.21 (Min: 20, Max: 58). The self-esteem of women who are young and perceive their health status as moderate was found to be higher after the application. In this study, it was determined that women's self-esteem was at a high level after aesthetic application. Guidance and counseling services should be given to women of advanced age, who perceive their health condition as bad, do not exercise regularly, and have any chronic diseases and sleep problems.

Keywords: Women, Aesthetics, Self-Esteem

Araştırma için Gümüşhane Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 20.12.2021 tarih ve 2021/12 sayılı Etik Kurul Onayı alınmıştır.

¹ Opr. Dr. Mustafa ÇAPAR, Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi, Çapar Özel Estetik Merkezi, mcapar61@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-9336-8749

İletişim / Corresponding Author:
e-posta/e-mail:

Mustafa ÇAPAR
mcapar2001@yahoo.com

Geliş Tarihi / Received: 30.03.2023
Kabul Tarihi/Accepted: 18.06.2023

GİRİŞ

Benlik saygısı ile beden imajı arasında karmaşık bir ilişki vardır ve bu ilişkinin özel dinamiği kişiden kişiye değişir. Kimi bireylerde düşük benlik saygısı kısmen olumsuz beden imajından kaynaklanırken, kimilerinde de önce düşük benlik saygısı, ardından olumsuz beden imajı gelişir. Bunlarda benliğe ilişkin olumsuz soyut duygular somut beden duyulan nefretin artmasıyla açığa çıkar. Kişi "ben değersizim" veya "ben mutsuzum" demek yerine "şişmanım" ya da "çirkinim" der. Bu şekilde acısı veya kendine duyduğu nefret bulanıklaşır ve serbest kalır, böylece kişi ters bir avuntu bulur ve daha da önemlisi bir denetim duygusu kazanır. Kendinde neyin yanlış olduğunu anlayabilir. Doğru olmayan bedenidir ve bedeni daha iyi olsa yaşamı da çok daha iyi olacaktır.¹

Sadece günümüzde değil geçmişte de hemen tüm toplumların dış görünüşe, çekicilik, güzel ve yakışıklı olmaya verdikleri önem ister istemez hemen herkeste hoş ve beğenilir olma arzusunu yaratmış, insanlar daha güzel görünmek uğruna yoğun çabalar sarf etmeye başlamışlardır.^{2, 3} Çoğu insan çekici bireylerle daha fazla iletişim kurmak istemektedir.² Görünüşe verilen anlam ve görünüşle ilgili değerlendirmeler, içinde bulunulan zamana ve toplumun kültürüne göre değişebilmektedir.⁴

Benlik saygısı bireyin kendini ve bedenini nasıl algıladığı ile yakından ilişkilidir. Birey fiziksel açıdan kendini beğendiği sürece, kendine olan saygısı da artmakta ve kendisi ile ilgili olumlu duygular hissetmektedir. Fiziksel sağlık problemleri, beden imajındaki değişimler ve olumsuz duygular benlik saygısını etkilemektedir.⁵ Bireyin bedenini etkileyen fiziksel rahatsızlıklar estetik kaygıları da beraberinde getirmektedir.^{6, 7}

Kişinin sahip olduğu benlik saygısı, hastalığa göstereceği tepkiyi etkilediği gibi, yeni duruma alışmasını sağlayabilir veya engelleyebilir. Benlik saygısı ile çevreye uyum arasında doğru orantılı bir ilişki olduğu, düşük benlik saygısı olan bir bireyde yüksek düzeyde kaygı, psikosomatik ve depresyon belirtilerinin bulunduğu belirtilmektedir.^{8, 9} Benliğe yönelik olumsuz değerlendirmeleri depresif belirtilerin içinde görme geleneği Freud ile başlar ve bilişsel yaklaşımlarla da devam eder. Kuramsal açıklamalarda sosyal kaygı ile düşük benlik saygısı ya da benliği olumsuz değerlendirme eğilimi sıklıkla bir arada ele alınırken bu varsayımı doğrudan destekleyecek çok az sayıda araştırma mevcuttur.¹⁰

Son on yılda estetik cerrahi uygulamaların popülaritesi giderek artmıştır. Çeşitli sosyoekonomik düzeyden genç-yaşlı, kadın-erkek görünüm geliştirme adı altında estetik müdahale yaptırmaktadır.¹¹ Özellikle kadınların estetik cerrahiye başvuruları dramatik bir biçimde artmıştır.¹²⁻¹⁴ Bireyin benlik saygısını yükseltmek için öncelikle güven verici bir iletişim kurulmalı, birey duygularını ifade edebilmeli, durumuna ilişkin sorular sorabilmeli ve güvenilir bilgiler alabilmelidir.⁸ Beden imajında bozulma ve düşük benlik saygısı olan bireyler, estetik uygulama yaptıran nedenlerinin araştırılması için psikiyatri kliniklerine yönlendirilmez. Bireyler yeterli psikolojik desteği aldıktan sonra estetik uygulama için yeniden değerlendirilmeli ve karar vermelidir.¹⁵

Bu çalışmada Doğu Karadeniz Bölgesi'nde estetik uygulama yaptıran kadınların uygulama sonrası benlik saygısının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL VE METOT

Araştırmanın Tipi, Evreni ve Örneklemi

Çalışma prospektif olarak gerçekleştirilmiş olup, tanımlayıcı ve kesitsel bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini

01.01.2022-31.03.2022 tarihleri arasında Doğu Karadeniz Bölgesindeki 2 il (Trabzon ve Gümüşhane)'de Özel Bir Estetik Merkezi'ne başvuran kadınlar oluşturmuştur (N=2.025). Çalışmanın örneklemi

belirlemek için OpenEpi programı ile %50 gözlenme oranı, %5 hata payı ve %99.9 güç aralığında örneklem hesabı yapıldığında 872 bireyin çalışmaya dahil edilmesi gerektiği belirlenmiştir. Gönüllü çalışmadan önce tüm bireylerin bilgilendirilmiş onamları alınmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden ve anket formlarını eksiksiz dolduran 1030 (Trabzon=515, Gümüşhane=515) kişi ile çalışma tamamlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmacıların geliştirmiş olduğu form üç kısımdan oluşmaktadır. Birinci bölümde, bireylerin sosyodemografik özelliklerini içeren on bir soru yer almaktadır. İkinci bölümde, bireylerin sağlık düzeyleri ve estetik uygulamalarına yönelik on sekiz soru yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise bireylerin estetik uygulama sonrası benlik saygısını ölçmeye yönelik “Benlik Saygısı Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma verileri estetik uygulama yaptıracak kadınlar dinlenme odasında beklerken yaklaşık 10 dakika süre içinde direkt gözlem altında uygulanmasıyla toplanmıştır. Trabzon ve Gümüşhane’de Özel Bir Estetik Merkezi’ne başvuran, estetik uygulama planlanan kadınlara uygulamadan bir ay sonra Benlik Saygısı Ölçeği uygulanmıştır.

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ)

Rosenberg Self-Esteem Scale (Benlik Saygısı Ölçeği), 1965 yılında Morris Rosenberg tarafından ergenlik çağındaki kişilere göre benlik saygısı ölçüm aracı şeklinde tasarlanmıştır.¹⁶ Bir insanın kendi insanlık değerine ilişkin genel değerlendirmesinin anlaşılması ve global benlik saygısının ölçülmesi için en yaygın kullanılan araçtır. Amerika Birleşik Devletleri’nde güvenilirlik geçerlilik çalışması yapıldıktan sonra birçok araştırmada ölçüm aracı olarak kullanılmıştır. 1985 senesinde Dr. Füsün Çetin Çuhadaroğlu ölçeğin Türkçe çevirisini yapmış, geri çevirisi ve lise çağındaki öğrencilerde geçerlik güvenilirlik çalışmalarını yaparak Türkiye’deki ergenler üzerinde uygulanabilecek şekilde geliştirmiştir.¹⁷ Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, çoktan seçmeli 63 sorudan oluşan bir öz bildirim

ölçeğidir. Ölçek, oniki alt kategoriden oluşmaktadır. Rosenberg istenildiği takdirde alt ölçeklerin araştırmalarda ayrı ayrı kullanılabilceğini belirtmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda benlik saygısını ölçmeye yönelik olarak ölçeğin ilk “10” maddesi kullanılmıştır. Beş maddesi pozitif, beş maddesi negatif ifadelerden oluşan bu 10 maddelik ölçekte puanlama Guttman ölçekleme tekniğine uygun bir şekilde yapılmaktadır. “Çok Doğru”, “Doğru”, “Yanlış” ve “Çok Yanlış” seçeneklerinin yer aldığı 4 dereceli Likert türü bir ölçektir ve sorulardan beşi ters kodlanmıştır. Ölçeğin kendi içindeki değerlendirme sistemine göre; 1, 2, 4, 6, 7. maddeler olumlu kendilik değerlendirmesini sorgulamakta olup, 3’den 0’a kadar değişen puanlama yapılırken, 3, 5, 8, 9, 10. maddeler olumsuz kendilik değerlendirmesini sorgulamakta olup, 0’dan 3’e kadar değişen bir puanlama yapılmaktadır. Toplam puan aralığı 0-30 arasında olup, 15-25 arası alınan puan benlik saygısının yeterli olduğunu gösterirken, 15 puanın altı düşük benlik saygısını göstermektedir. Ölçeğin evrensel ve kültüre özgü özelliklerini değerlendirmek amacıyla Schmitt ve Allik (2005) tarafından bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada ölçek 28 dile çevrilmiş ve 16.998 katılımcıdan oluşan 53 ulusla çalışılmıştır.

Ölçeğin faktör yapısının uluslar açısından uyumluluk analizi yapıldığında 52 ulusta ortalama 0.99 uyumluluk katsayısının olduğu, yalnızca 5 ulusta bu katsayının 0.95’in altına düştüğü sonucuna ulaşılmıştır. Tüm uluslar için ortalama güvenilirlik katsayısının da 0.81 olduğu belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlar ölçeğin evrensel değerlere sahip olduğunu ve farklı kültürlerle uyumlu uluslar arası bir geçerliliğe sahip olduğunu göstermektedir.^{3, 16, 17} Çuhadaroğlu ölçeğin geçerlilik kat sayısını $r=0.71$, test-tekrar test güvenilirlik yöntemi kullanılarak da güvenilirlik kat sayısını $r=0.75$ olarak saptamıştır.¹⁸ Bu araştırmada ölçeğin cronbach alpha güvenilirlik katsayısı ise 0.74 olarak bulunmuştur.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın yapılabilmesi için XXXX Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 20.12.2021 tarih ve 2021/12 sayılı Etik Kurul Onayı alınmıştır. İnsan katılımcıları içeren çalışmalarda gerçekleştirilen tüm prosedürler, Üniversite Araştırma Etik Kurulu'nun etik standartlarına, 1964 Helsinki Bildirgesi'ne ve sonraki değişikliklere veya karşılaştırılabilir etik standartlara uygundur.

Verilerin Analizi

Verilerin istatistiksel analizinde Statistical Package for Social Science for Windows (SPSS 26.0) paket programı kullanılmıştır. Analizde kategorik değişkenler sayı, yüzde ile sürekli değişkenler ortalama, standart sapma, minimum, maksimum değerleri ile verilmiştir. Verilerin normal dağılımına uygunluğu Kolmogorov Smirnov testi ve Shapiro Wilk testleri ile incelenmiştir. Kurtosis-Skewness değerleri +2 ve -2 arasında değerlendirilmiştir. Normal dağılım gösteren veriler içinde BSÖ puanları

açısından parametrik testlerden iki grubun ortalamasını karşılaştırmak için iki ortalama arasındaki farkın önemlilik testi t-Student (t-test) ve ikiden fazla grup ortalamasını karşılaştırmak için tek yönlü varyans analizi ANOVA uygulanmıştır. Normal dağılım göstermeyen veriler içinde BSÖ puanları açısından parametrik olmayan testlerden iki grup ortalaması karşılaştırmalarında Mann Whitney U testi, ikiden fazla grup ortalaması karşılaştırmalarında Kuruskal Wallis (KW) uygulandı. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığının tespiti için çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey HSD testi uygulanmıştır. Ortalamalar standart sapma ile verilip (Ort±SS), tüm testlerde istatistiksel önem düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, araştırmanın yapıldığı klinikte estetik uygulama yapılmış kadın hastalar ile sınırlıdır. Araştırma sonuçları, estetik uygulama yapılmış kadın hastaların uygulama sonrası verdikleri cevaplar ile sınırlıdır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmaya katılan kadınların yaş ortalaması 32.57±6.21 (Min: 20, Max: 58)'dir. Kadınların %34.0'u dul, %52.5'i lisans mezunudur. Kadınların %46.5'i özel sektörde çalıştığını, sosyoekonomik düzeyini

orta seviyede algıladığını, %49.6'sı emekli sandığına bağlı olduğunu ifade etmiştir. Bireylerin sosyodemografik özelliklerine göre uygulama sonrası BSÖ puan ortalamalarının dağılımları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Bireylerin Sosyodemografik Özelliklerine Göre Uygulama Sonrası BSÖ Puan Ortalamalarının Dağılımları

	Yaş	N	Ortalama	SS	F	p
BSÖ	18-31 yaş	145	24.46	3.79	0.572	0.02
	32-45 yaş	532	23.44	3.76		
	46 yaş ve üzeri	353	23.41	3.67		
Medeni Durum		N	Ortalama	SS	F	p
BSÖ	Evli	249	24.38	3.46	0.080	0.97
	Bekâr	99	23.21	3.59		
	Boşanmış /Ayrı Yaşıyor	332	24.36	3.83		
	Dul	350	23.28	3.78		
Eğitim Düzeyi		N	Ortalama	SS	F	p
BSÖ	Önlisans	243	24.20	3.67	0.530	0.58
	Lisans	541	24.42	3.79		
	Lisansüstü	246	23.36	3.72		

BSÖ: Benlik Saygısı Ölçeği, Ort: Ortalama, SS: Standart Sapma

Genç yaşta kadınların uygulama sonrası benlik saygıları BSÖ puan ortalamalarının yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$) (Tablo 1). Kadınların estetik uygulama yaptırma

nedenlerine göre uygulama sonrası BSÖ puan ortalamalarının dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Kadınların Estetik Uygulama Yaptırma Nedenlerine Göre Uygulama Sonrası BSÖ Puan Ortalamalarının Dağılımı

	Estetik Nedeniyle	N	Ortalama	SS	t	p
BSÖ	Evet	676	25.32	2.57	2.443	0.0001
	Hayır	354	24.52	2.65		
	Hastalık Nedeniyle	N	Ortalama	SS	t	p
BSÖ	Evet	676	25.44	2.72	0.487	0.64
	Hayır	354	25.40	2.86		

BSÖ: Benlik Saygısı Ölçeği, Ort: Ortalama, SS: Standart Sapma

Estetik nedeniyle uygulama yaptırmayı planlayan kadınların uygulama sonrası BSÖ puan ortalamaları daha yüksek saptanmıştır

(Tablo 2). Kadınların sağlık durumlarına göre uygulama sonrası BSÖ puan ortalamalarının dağılımı Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Kadınların Sağlık Durumlarına Göre Uygulama Sonrası BSÖ Puan Ortalamalarının Dağılımı

	Sağlık Durumu	N	Ortalama	SS	t	p
BSÖ	Orta	667	25.35	2.68	14.83	0.0001
	Kötü	363	24.44	2.76		
	Düzenli Beslenme	N	Ortalama	SS	t	p
BSÖ	Evet	416	25.42	2.69	0.597	0.55
	Hayır	614	25.31	2.80		
	Düzenli Egzersiz	N	Ortalama	SS	t	p
BSÖ	Evet	333	25.47	2.81	0.934	0.35
	Hayır	697	25.30	2.73		
	Kronik Hastalık	N	Ortalama	SS	t	p
BSÖ	Evet	385	25.32	2.87	-0.559	0.79
	Hayır	645	25.37	2.69		
	Ruhsal Hastalık	N	Ortalama	SS	t	p
BSÖ	Evet	141	25.66	2.85	1.429	0.15
	Hayır	889	25.30	2.74		
	Uyku Sorunu	N	Ortalama	SS	t	p
BSÖ	Evet	385	25.32	2.87	-0.255	0.79
	Hayır	645	25.38	2.66		

BSÖ: Benlik Saygısı Ölçeği, Ort: Ortalama, SS: Standart Sapma

Sağlık durumunu orta seviyede olarak algılayan kadınların uygulama sonrası BSÖ puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur. Düzenli beslenme ve herhangi bir ruhsal hastalığı olma durumu ile uygulama sonrası

BSÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$) (Tablo 3). Kadınların uygulama sonrası BSÖ puan ortalamalarının dağılımı Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Kadınların Uygulama Sonrası BSÖ Puan Ortalamalarının Dağılımı

	N	Min.	Max.	Ortalama	SS
Benlik Saygısı Ölçeği-BSÖ	1030	16	30	23.57	3.78

Min: Minimum, Max: Maximum, SS: Standart Sapma

Kadınların uygulama sonrası BSÖ puan ortalaması 23.57 ± 3.78 olarak saptanmıştır (Tablo 4).

Bu araştırmada genç yaştaki kadınlar estetik uygulama sonrası benlik saygısı yüksek grupta yer almıştır. Literatürde genç yaştaki kadınların ileri yaş grubuna göre vücut algısının yüksek olduğu bulunmuştur.¹⁹⁻²¹ Araştırma bulgusun aksine Szczepkowski'nin çalışmasında daha çok genç ve kadın hastalarda beden algısında bozulmanın ve düşük benlik saygısı görüldüğü saptanmıştır.²² Literatürde yaşın benlik saygısı puanı üzerine etkisinin olmadığını ifade eden çalışmalar da yer almaktadır.^{8, 17, 19, 20, 23-26} Yaşlanma sürecinde fizyolojik olarak bedenlerinin yıpranmış olmasından dolayı kadınların bedenlerinin estetik durumuna yönelmiş olmalarından kaynaklanabilir.

Kadınların medeni durumu ile estetik uygulama sonrası benlik saygısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Araştırma bulgusuna benzer olarak Karaca ve Beydağ ile Harputlu ve arkadaşlarının çalışmasında da medeni durum ameliyat sonrası benlik saygısı puanlarını etkilememektedir.^{8, 19} Medeni durumun kadınların benlik saygısını etkilemediği düşünülebilir.

Kadınların eğitim düzeyi ile uygulama sonrası benlik saygıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Araştırma bulgusuna benzer olarak literatürde eğitim düzeyinin vücut algısı üzerinde etkisinin olmadığı saptanmıştır.^{19, 23-25, 27} Araştırmanın aksine literatürde eğitim düzeyi ile beden algısı²⁸⁻³⁰ ve benlik saygısı^{8, 19, 31, 32} arasında bir ilişki olduğu ifade edilmiştir. Eğitim düzeyinin kadınların benlik saygısını etkilemediği söylenebilir.

Estetik nedeniyle uygulama yaptırmayı planlayan kadınların uygulama sonrası benlik saygıları daha yüksek saptanmıştır. Karaca ve Beydağ'ın çalışmasında kendi isteği ile ameliyat olan kadınların vücut algıları daha yüksek bulunurken estetik uygulama

yaptırma nedenleri benlik saygılarını etkilememektedir.¹⁹ Yılmaz Gören'in çalışmasında estetik kaygılar sebebi ile operasyon geçirenlerin benlik saygısı düzeylerinin hastalık sebebi ile operasyon geçirenlerden daha yüksek olduğunu bulunmuştur.³³ Literatürde estetik uygulamadan memnun olma durumunun benlik saygısını etkilemediğini vurgulayan çalışmalar da mevcuttur.^{23, 24} Estetik uygulamaların kadınlarda yarattığı fazla özgüven kendini iyi hissetmesine ve estetik uygulamaları yaptırmak istemesine neden olabilir. Estetik uygulama sonrası olumlu geri bildirim bekleyen kadının benlik saygısı artabilir.

Sağlık durumunu orta seviyede olarak algılayan kadınların uygulama sonrası benlik saygısı daha yüksek bulunmuştur. Düzenli beslenme, düzenli egzersiz yapma, herhangi bir kronik hastalığı olma, herhangi bir ruhsal hastalığı olma ve uyku sorunu olma kadınların uygulama sonrası benlik saygılarını etkilememektedir. Literatürde de bireyin bedenini etkileyen fiziksel rahatsızlıkların estetik kaygıları da beraberinde getirdiğini ifade eden çalışmalar mevcuttur.^{6, 7} Fiziksel sağlık problemleri, beden algısındaki değişimler ve olumsuz düşünceler kadınların benlik saygısını etkileyebilir. Bireyin bedenini etkileyen fiziksel sağlık problemleri estetik kaygıları da beraberinde getirebilir.

Kadınların estetik uygulama sonrası benlik saygılarının yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Karaca ve Beydağ çalışmasında araştırmaya katılan kadınların büyük çoğunluğu estetik operasyondan memnun olduğunu operasyon öncesine göre kendini fiziksel olarak daha iyi hissettiğini belirtmiştir.¹⁹ Literatürde kadınlar üzerinde yapılan çalışmalarda da ameliyat sonrası benlik saygısının yeterli olduğu bulunmuştur.^{19, 23, 24, 34} Çalışma kapsamına alınan kadınların uygulama sonrası yüksek benlik saygısının olması yapılan estetik uygulamaların kadınların beklentilerini karşıladığı söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada kadınların estetik uygulama sonrası benlik saygılarının yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Genç yaşta kadınların, sağlık durumunu orta seviyede olarak algılayan kadınların benlik saygıları daha yüksek bulunmuştur. Düzenli beslenme, düzenli egzersiz yapma, herhangi bir kronik hastalığı olma, herhangi bir ruhsal hastalığı olma ve uyku sorunu olma kadınların uygulama sonrası benlik saygılarını etkilememektedir.

İleri yaşta, sağlık durumunu kötü olarak algılayan, düzenli egzersiz yapmayan, herhangi bir kronik hastalığı ve uyku sorunu olan kadınlara yönelik rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmelidir.

KAYNAKLAR

1. Polat, A. (2007). Düzce İlindeki Hemodiyaliz Hastalarının Beden İmajı ve Benlik Saygısı Düzeylerinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Düzce.
2. Yousefi, B, Hassani, Z. and Shokri, O. (2013). "Reliability and Factor Validity of the 7-Item Social Physique Anxiety Scale (SPAS-7) among University Students in Iran". World Journal of Sport Sciences, 2, 201-204.
3. Hamurcu, P. (2014). Obez bireylerde benlik saygısı ve beden algısının değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
4. Özcan, H, Subaşı, B, Budak, B, Çelik, M, Gürel, Ş.C. ve Yıldız, M. (2013). "Ergenlik ve Genç Yetişkinlik Dönemindeki Kadınlarda Benlik Saygısı, Sosyal Görünüş Kaygısı, Depresyon ve Anksiyete İlişkisi". Journal of Mood Disorders, 3 (3), 107-113.
5. Ayaz, S. (2008). "Stomalı Bireylerde Beden İmajı ve Benlik Saygısı". Türkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences, 28 (2), 154-159.
6. Jakubietz, M, Jakubietz, R.J. and Kloss, D.F. (2007). "Body Dysmorphic Disorder: Diagnosis and Approach". Plastic and Reconstructive Surgery, 119 (6), 1924-1930.
7. Uçar, T. ve Uzun, Ö. (2008). "Meme Kanseri Kadınlarında Mastektominin Beden Algısı, Benlik Saygısı Ve Eş Uyumu Üzerine Etkisinin İncelenmesi". Meme Sağlığı Dergisi, 4 (3), 162-168.
8. Harputlu, D, Terzi, C, Eşrefgil, G, Uz, S, Sökmen, S. ve Füzün, M. (2007). "Kolostomi ve İleostomili Bireylerde Benlik Saygısı". Kolon Rektum Hastalıkları Dergisi, 17 (4), 178-185.
9. Erdem, M. ve Taşçı, N. (2003). "Tüberküloz Hastalarında Benlik Saygısı Düzeylerinin Belirlenmesi". Tüberküloz ve Toraks Dergisi, 51 (2), 171-176.
10. Alden, L.E, Mellings, T.M.B. and Ryder, A.G. (2001). "Social anxiety, social phobia, and the self. In Textbook of Social Phobia: Multiple Perspectives. The Essential Handbook of Social Anxiety for Clinicians". Hofmann SG, DiBartolo PM (editors). Needham Hill, MA: Allyn & Bacon, 32-56.
11. Slevic, J. and Tiggenmann, M. (2010). "Attitudes toward Cosmetic Surgery in 1. Middle-Aged Women: Body Image, Aging Anxiety, and The Media". Psychology of Women Quarterly, 34, 65-74.
12. Swami, V, Chamorro-Premuzic, T, Bridges, S. and Furnham, A. (2009). "Acceptance of Cosmetic Surgery, Personality and Individual Difference Predictors". Body Image, 6, 7-13.
13. Swami, V. and Hendrikse, S. (2013). "Attitudes to cosmetic surgery among 3. ethnic minority groups in Britain: Cultural mistrust, adherence to traditional cultural values, and ethnic identity salience as protective factors". International Journal of Psychology, 48 (3), 300-307.
14. Barlas, G, Karaca, S, Onan, N, Öz, Y, Gürkan, A, Işık, İ. ve Sümeli, F. (2014). "Estetik Cerrahi Hastalarında Beden İmajı, İşlevsel Olmayan Tutumlar ve Depresyon". Türk Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Dergisi, 22 (3), 108-113.
15. Nursemin, Ü. ve Gürhan, N. (2021). "Ortopedi Ameliyatlarının Hastaların Benlik Saygısı, Beden Algısı ve Durumluk Kaygıları Üzerine Etkisi". Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 12 (2), 392-400.
16. Rosenberg, M. (1965). "Society and the Adolescent Self-Image". Princeton University Press, Princeton.
17. Baybek, H. ve Yavuz, S. (2011). "Muğla Üniversitesi Öğrencilerinin Benlik Saygılarının İncelenmesi". Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi, 1 (14), 73-95.
18. Çuhadaroğlu, F. (1986). Adolesanlarda benlik saygısı. Uzmanlık Tezi, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Ankara.
19. Karaca, E. ve Beydağ, K.D. (2021). "Plastik Cerrahi Ameliyatı Geçirmiş Kadınların Beden İmajı ve Benlik Saygıları Arasındaki İlişki". Sağlık ve Toplum, 31 (2), 181-194.
20. Aydın, N. (2018). Güzellik merkezine başvuran ve başvurmeyen kadınların beden algısı, benlik saygısı ve bazı değişkenler açısından karşılaştırılması: Kayseri ili Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı Psikoloji Bilim Dalı, Mersin.
21. Okumuşoğlu, S. (2017). "Diyet Yapan Kadınlarda Beden Algısı, Benlik Saygısı, Yaş Ve Vücut Kitle İndeksi İlişkisinin Araştırılması". Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi, 5 (13), 1171-1181.
22. Szczepekowski, M. (2002). "Do we stil need permanent colostomy in XXI-st century?". Acta Chir Lugosl, 49, 45-55.
23. Aygün Topuz, E. (2019). Mastektominin Benlik Saygısı Ve Cinsel Yaşam Kalitesi Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Edirne.
24. İpar Eroğlu, S. ve Yurt, S. (2017). Mastektomili kadınların beden algısı ve benlik saygısını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. Yüksek lisans tezi. Maltepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

25. Yıldız, G. (2015). Mastektomi Olmuş Kadınların Beden İmajı Algıları, Kadınlar ve Eşlerinin Evlilik Uyumları Ve Cinsel 194 Plastik Cerrahi Ameliyatı Geçirmiş Kadınların Beden İmajı ve Benlik Saygıları Arasındaki İlişki Doyumları”. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Psikiyatri Hemşireliği, Ankara.
26. Yüksekaya, S. (1995). Üniversite Öğrencilerinde Benlik Saygısının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
27. Öngören, B. (2011). Fizyolojik, sosyal ve kültürel açılardan sağlıklı beden imgesi. Doktora Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uygulamalı Sosyoloji Anabilim Dalı Sosyoloji Bilim Dalı, İzmir.
28. Karakaya, B. (2014). Meme, troid, kolorektal ve over kanseri nedeniyle cerrahi uygulanmış kadın hastalarda depresyon anksiyete ve benlik saygısının değerlendirilmesi. Uzmanlık Tezi. Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Konya.
29. Armağan, A. (2013). Obez kadınlarda benlik saygısının beden imgesi üzerindeki etkisinde biçimleyici değişkenlerin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
30. Küçükavradım, Ü. (2020). Bir Grup Mastektomili Kadında Beden ve Sosyal Destek Algısının Depresyon Düzeyine İlişkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji, İstanbul.
31. Harputlu, D. (2005). Kadın mahkumlarda benlik saygısı ve kendi kendine meme muayenesi ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
32. Özkan, İ. (1994). “Benlik Saygısını Etkileyen Etmenler”. Düşünen Adam, 7, 4-9.
33. Gören, Y. (2016). “Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi Hastalarında Ameliyat Öncesi ve Sonrası Dönemde Beden İmajı ve Benlik Saygısının Değerlendirilmesi”. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 4 (2), 61-73.
34. Sarı Ertek, B. (2018). Elektif estetik cerrahi kadın hastalarının preoperatif dönemdeki benlik saygısı ve beden imajı düzeylerinin değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Mersin.